

V čom sú prednosti elektromobilov, aké sú ich možnosti rozvoja na Slovensku?

Elektromobilita je v začiatkoch ale určite sa stane pevnou súčasťou našej ekonomiky, rozvoja a bežného života. Technológia elektrických vozidiel, vývoj batérií, rozvoj nabíjacej infraštruktúry, ale aj spoločenské povedomie za posledné roky veľmi pokročili a vytvorili predpoklady pre ich masívne zavádzanie v najbližších rokoch bez poklesu kvality mobility pre zákazníkov. V prvom rade by mali ísť príkladom verejné inštitúcie, ktoré by mali jazdiť na autách s ekologickým režimom a využívať elektromobily.

Ako vidíte perspektívu riešenia mobility, ako vnímate elektromobilový priemysel, dá sa hovoriť o budúcnosti v doprave aj o ekologoc-**kejšej perspektíve nielen na Slovensku ale vôbec na svete?**

Európska komisia v novembri minulého roka predstavila balík navrhovaných opatrení pre mobilitu s hlavným cieľom znižovania emisií v doprave. Prezentovaný balíček je komplexným riešením, kompromisným medzi veľmi rôznorodými aktérmi z oblasti dopravy, energetiky, životného prostredia a ochrany spotrebiteľov. Som presvedčený, že masové zavádzanie elektromobilov je kľúčové.

Predstavené povinné limity na produkciu CO₂ emisií u nových vozidiel v rokoch 2025 a 2030 sú z technologického hľadiska dosiahnuteľné len masívnym zavádzaním elektrických áut. Návrh Komisie preto dáva automobilkám stále možnosť využiť viaceré technológie na na-

plnenie cieľov, v realite však ide len o otázku, či sa automobilky rozhodnú presadzovať viac čisté elektrické autá, alebo ich plug-in hybridné alternatívy. Očakávaný cieľ Európskej komisie je podiel 30% ekologických áut na predaji nových vozidiel už v roku 2030.

V nadväznosti na technický pokrok, ktorý veda za posledných pár desiatok rokov v oblasti alternatívneho pohonu áut, predovšetkým elektromobilov dosiahla, je aktuálnou témou súčasnosti ich zavedenie do praxe. Obmedzené zásoby ropy a tým aj výroby klasických pohonných hmôt, ich neustále rastúca cena otvorili priestor na vývoj, výrobu a používanie alternatívnych pohonov automobilov aj na ekonomicky efektívnej úrovni. Z týchto dôvodov je to nielen ekologická alternatíva, ale najmä požiadavka ekonomickej praxe.

Agenda 2020 – podpora podnikateľského prostredia

Úvaha o zlepšovaní podnikateľského prostredia na Slovensku spojená so zlepšovaním života jeho obyvateľov sa stala filozofiou pre nejedného aktívneho človeka, ktorý sa zamýšľa nad vývojom a kvalitou života.

Výrazný význam pre zlepšovanie podnikania na Slovensku prináša práve prostredie, ktorému sa venujú aj členovia Výboru NR SR pre hospodárske záležitosti, medzi ktorých patrí aj poslanec za OĽANO Eduard HEGER. Dnes v rozhovore pre Parlamentný kuriér s redaktorkou Annou Komovou.

Pán poslanec, sú zmeny v legislatíve, ktoré sa pre podnikateľov na Slovensku pripravili práve v súvislosti s prostredím, kde podnikajú, adekvátne a atraktívne?

Určite nie. V posledných dvoch rokoch nastalo niekoľko legislatívnych zmien, z ktorých niektoré sme dokonca aj my iniciovali a navrhli a vládna koalícia ich neskôr prevzala do svojej agendy. To nás teší, veď ide o to, aby sa veci menili k lepšiemu. Na druhej strane, zmeny, ktoré sa vykonali, sú stále veľmi nesmelé a plytké, neprinášajú výrazné uľahčenie podnikania na Slovensku. Je potrebné zaviesť opatrenia a podporu najmä pre živnostníkov, či malé a stredné

firmy. Pretože práve tí sú základom slovenského hospodárstva a najmä im sa podniká ťažko, zdržujú ich zbytočnosť, byrokracia a trpia obrovskou korupciou. Naším cieľom je štát, kde si živnostníkov budeme vážiť za to, že sa živia sami a spolu s malými podnikateľmi dostanú rovnakú podporu ako veľké firmy.

Čo komplikuje podnikateľom rozvíjanie svojich aktivít na Slovensku? Ako sa dotvárajú možnosti pre lepšie podnikanie, čo je nedokonale a zdržujúce pre našich, ale aj zahraničných podnikateľov a investorov?

Podľa prieskumu Svetového ekonomického fóra sú na Slovensku najväčšími bariérami podnikania korupcia, zbytočná štátna byrokracia, či vysoké dane a odvody. Vymožitelnosť práva je najmä pre živnostníkov a malých a stredných podnikateľov veľký problém. Súvisí to s nízkou platobnou disciplínou, na ktorú dopláca práve táto skupina podnikateľov. V posledných rokoch výrazne vystupuje do popredia nedostatok kvalitných pracovných síl, čo súvisí s nekvalitným školstvom a vysťahovalectvom najmä mladých ľudí.

Zahraniční investori a podnikatelia dostávajú dobrý servis prostredníctvom agentúry SARIO. Už aj tí však narážajú na už spomenutý nedostatok pracovných síl.

Lepšiemu podnikaniu by pomohlo v prvom rade radikálne zjednodušenie najmä pre malých a stredných podnikateľov, skvalitnenie ekonomických zákonov a hlavne ich stabilita. Menia sa totiž veľmi často. My sme predkladali už niekoľko krát v parlamente zákon, aby zákony týkajúce sa podnikateľského prostredia boli účinné vždy iba k 1. januáru. Toto by výrazne zjed-

nodušilo sledovanie legislatívy práve pre tých malých, ktorí nemajú aparát na sledovanie každej zmeny zákona počas roka. Taktiež by to prinieslo stabilitu do ich plánov, lebo by presne vedeli, že najbližší rok nepríde k žiadnym zmenám a mohli by sa o to viac sústrediť na svoje podnikanie. Toto je prvý krok k zníženiu byrokracie, ktorá je pre zjednodušenie podnikania nevyhnutná. Dnes je ešte stále veľa povinností pri zamestnávaní a nevyhnutné je priniesť i viac slobody v účtovných pravidlách.

Na jednej strane existuje hrozba nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily, na druhej otvorenie pracovného trhu občanom tretích krajín. Aké je východisko?

Tým zásadným riešením je vzdelávanie, aby školy pripravovali študentov viac pre prax, so zameraním na praktické znalosti a zručnosti a ekonomiku 21. storočia. To však priniesie úspechy až dlhodobou, z krátkodobého hľadiska potrebujeme urobiť niekoľko vecí: pritiahnúť domov ľudí, ktorí pracujú v zahraničí. Sú to často skúsení ľudia, ktorí majú kapitál a chcú sa vrátiť na Slovensko a pretaviť svoje skúsenosti do podnikania. Práve neprehľadné, komplikované podnikateľské prostredie je pre nich veľkým strážnikom. Taktiež do tejto skupiny patria ľudia zo stredného a východného Slovenska, ktorí museli hľadať svoje uplatnenie v zahraničí (Rakúsku, Nemecku, Holandsku, ...), aby uživilí svoje rodiny. Sú to často kvalitní ľudia, len nízke platy alebo vysoká nezamestnanosť v okresoch ich bydliska ich vyhnali za hranice. Toto je skupina ľudí, ktorej keď vytvoríme podmienky na návrat, radi ich využijú a posilnia pracovný trh.

Taktiež však potrebujeme uvoľniť pre pracov-

ný trh časť štátnych úradníkov, či baníkov, ktorých miesta dotujú ľudia vo svojich faktúrach za elektrinu. Ďalšou skupinou, ktorú možno oslobodiť pre trh práce sú ľudia s exekúciami, či dlhodobo nezamestnaní.

Slovenský priemysel a služby však pre svoj rast budú potrebovať aj pracovníkov z tretích krajín. To je základná matematika rastu úspešných krajín sveta, ako sú napríklad Taiwan, či Južná Kórea, ktoré práve vďaka rastúcemu počtu ľudí na pracovnom trhu boli schopní dosahovať dlhodobý rast hospodárstva nad 5%. Avšak pracovníci z tretích krajín tu musia pracovať legálne a za rovnakých podmienok ako slovenskí občania, aby nedošlo k sociálnemu dumpingu. Treba zmeniť pravidlá ich zamestnávania tak, aby najmä pre Srbov a Ukrajincov neboli zložitejšie ako pravidlá v Poľsku, Maďarsku, či Rumunsku. Inak dochádza k obchádzaniu našich zákonov cez papierové zamestnávania v susedných krajinách a vysielanie týchto ľudí na Slovensko. Aj oficiálna imigračná politika hovorí o uprednostnení prisťahovalectva z kultúrne blízkych krajín, preto treba vytvoriť podmienky pre ľudí zo susedných krajín, ktorí sa chcú na Slovensku usadiť a začleniť sa do spoločnosti.

Čo sa očakáva od duálneho vzdelávania v súvislosti s podnikaním?

Očakáva sa lepšia pripravenosť študentov a absolventov na prácu vo firmách, aby ich po nástupe do práce nemuseli pol roka zaučovať. Takíto študenti praxujú priamo na zariadeniach, na ktorých po skončení školy budú pracovať.

Ako treba duálny systém vzdelávania prispôbiť pre podnikateľské zábery, tak aby sa dal využiť pre podnikanie na Slovensku?

Určite ho treba zjednodušiť, skrátiť schvaľovacie lehoty a prispôbiť praktickému životu v

podnikoch. Firmy nemôžu suplovať prípravu v školách, skôr inšpirovať k zmenám školy k praktickej výučbe, aby nebola odtrhnutá od reálneho života. Duálne vzdelávanie je jasný príklad, že nemusíme vymýšľať koleso. Na Slovensku s tým máme historicky dobré skúsenosti a aj teraz toto vzdelávanie dosahuje dobré výsledky v Bratislavskom kraji.

Zacielenosť investičných stimulov je asi tiež dôležitá pre pracovný trh? Aké máte informácie o možnostiach?

Nemá zmysel poskytovať investičné stimuly pre zábery na západnom Slovensku, kde je práce dosť a chýbajú tam ľudia. Stimuly by mali byť určené iba pre okresy s najvyššou nezamestnanosťou a v podobe daňových úľav, či zvýhodneného prenájmu štátnych pozemkov či areálov. Stimuly by mali byť pri splnení podmienok nárokovateľné pre každého, nie schvaľované politikmi. Proces by mal byť rýchly a transparentný.

Čo je potrebné urobiť pre to, aby ľudia nemuseli cestovať za prácou, sťahovať celé rodiny? Myslite si, že je reálne očakávanie, že raz bude vo veľkej miere práca prichádzať za ľuďmi?

Veľké investície sa stále viac posúvajú na stredné a východné Slovensko, aj keď tomu niekde ešte bráni nedokončená infraštruktúra (diaľnice). Nemožno však očakávať, že priemysel alebo centrá zdieľaných služieb prídu do každého okresného mesta, najmä, ak tam nie je priemyselná tradícia. Práca prichádza za ľuďmi vtedy, keď na to majú znalosti, teda sú kvalitní v internetovej ekonomike, cudzích jazykoch, digitálnych službách. V takýchto prípadoch firmy často podporujú prácu z domu, bez potreby každodenného dochádzania do centrál. Takejto

práce bude pribúdať, takže treba ľudí trénovať v digitálnych zručnostiach, aby sa mohli zapojiť do ekonomiky 21. storočia. Je to zmyslupnšie, ako ťahať do každého mestečka podniky z ekonomiky minulého storočia.

Dokedy sa dajú odstrániť ťažkosti, ktoré sa pri podnikaní na Slovensku objavili a dajú sa riešiť, tak aby sa podnikateľské prostredie stále zlepšovalo?

Keďže ekonomické reformy sa na Slovensku dlhé roky zanedbávali, aj náprava potrvá pomerne dlho. Niekoľko radikálnych reforiem by sa však dalo presadiť v krátkom čase a výrazne by zlepšili podnikateľské prostredie. Ekonomika je živý organizmus, o ktorý sa treba stále starať a vylepšovať mu podmienky, aby sa mohol rozvíjať a prinášať ovocie celej krajine. Podnikatelia sú ťažným koňom krajiny, ale posledné vlády si z nich skôr urobili dojnú kravu, takže treba postaviť veci z hlavy na nohy, aby kôň opäť ťahal a neležal vysilený apaticky v stajni. Aj preto sme pripravili v našom programe 44 riešení na zlepšenie podnikateľského prostredia. Medzi tie rýchle a vysoko účinné patrí zavedenie živnostenskej koncesie založenej na princípe jeden dokument – jedna platba – žiadna ďalšia byrokracia a starosti.

Existuje perspektíva v dokumente Agenda 2020 na dlhšie obdobie, ktorá by bola optimistická pre podnikateľov na Slovensku?

Tento dokument obsahuje veľa dobrých nápadov, v ktorých sa s jeho autormi úplne alebo čiastočne zhodujeme. Ako príklady spomeniem zjednodušenie podnikania a viac slobody pre trh práce. Verím, že keď nám občania dajú mandát na spravovanie krajiny, nájdeme spolu so stranou SaS najlepšie nástroje na to, aby sa podnikateľom na Slovensku dobre pracovalo a aby z toho malo väčší osov celé Slovensko.

Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj

Veľa spoločných cieľov má celé medzinárodné spoločenstvo už len preto že existujú oblasti, ktoré zasahujú celé ľudstvo ako napríklad oblasť klímy, ekonomika a ohrozenie chudobou, energetika a možnosti riešenia vývoja cien ako aj jej odpolitizovanie... Veľa problémov sa nedá riešiť izolovane. Existuje Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj.

Viac k téme v rozhovore s poslancom NR SR členom Výboru pre hospodárske záležitosti Karolom GALEKOM – SaS, ktorý pripravila redaktorka Parlamentného kuriéra Anna Komová.

Pán poslanec, ako vnímate Agendu 2030 – jej obsah a spoločné prepojenie v oblastiach, ktoré sú existénčné pre široký okruh medzinárodného spoločenstva, energetiku nevyňímajúc?

Ako napísal už Johannes Mario Simmel – Nikto nie je ostrov. Obzvlášť v dnešnej dobe cezhraničných prepojení na každej úrovni, nadnárodnej spolupráce, uzatvárania obchodných zmlúv a celkovej globalizácie so všetkými jej pozitívami aj negatívami. Zjednodušene by sa dalo povedať, že náš svet sa za posledných niekoľko desaťročí výrazne zmenšil a ľudia si uvedomili vzájomnú závislosť, ale aj ovplyvňovanie

sa. A presne o tom je Agenda 2030. Ide o plán konania pre ľudí, planétu a jej prosperitu. Osobne, hlavne ako rodič, som rád, že aktivita ako Agenda 2030 deklarujúca udržateľný rozvoj, existuje. Ako politik to súčasne vnímam ako záväzok voči celej spoločnosti, pretože k naplneniu jej cieľov mám možnosť prispieť aj prostredníctvom vlastnej agendy v oblasti energetiky, ktorej sa primárne venujem. Ako liberálny politik však súčasne musím hľadať na spôsoby dosahovania cieľov Agendy 2030, a to najmä, aby boli uprednostňované také, ktoré nebudú mať negatívny dopad na ekonomiku a hospodársky rast Slovenska. Ako energetik zase musím strá-

žiť ceny energií pre všetkých spotrebiteľov.

Kto je zapojený do Agendy 2030?

Kľúčové princípy Agendy 2030 boli schválené ešte v septembri 2015 Valným zhromaždením OSN, pričom jednohlasne ju prijalo všetkých 193 krajín. Na Slovensku sme sa k jej implementácii prihlásili uznesením vlády v marci 2016. Vo všeobecnosti ide o prepojenie troch spoločenských dimenzií – ekonomickej, sociálnej a environmentálnej, takže týka sa naozaj každého jedného z nás. Samotná agenda je reakciou na globálne hrozby, ktorým dnes čelí celé ľudstvo.